

Fehér Viktor – Raffai Judit

KATONA IMRE SZEREPE A VAJDASÁGI MAGYAR NÉPRAJZTUDOMÁNY INTÉZMÉNYESÜLÉSÉBEN

Megemlékezés a 100 éve született Katona Imréről

Katona Imre 1962-ben járt először a titói Jugoszláviában a magyar állam kutatási ösztöndíjával. Útinaplója szerint ez az ösztöndíj lehetőséget biztosított számára, hogy felteképezze a jugoszláviai muzeális és tudományos intézmények mellett az akkori magyar értelmiséget és javaslatot tegyen néhány közös kutatási program megvalósítására. Katona a Sinkó Ervinnel és Penavin Olgával való találkozása alkalmával ismertette a „Kálmány Lajos nyomában” nevet viselő kutatási elképzelését, vagyis a Kálmány Lajos gyűjtési területén folytatandó terepmunka lehetőségét, amelynek részleteibe a Csongrád Megyei Levéltárban található jegyzeteiben a Témák és intéznievalók között, a „Kálmány: Csóka, Lőrincfalva, Magyarszentmárton, Morotva, Németelemér, Ószentiván, Szaján, Padé, Törökbecse, Verbica” bejegyzéséből nyerhetünk betekintést. Dolgozatunkban, az említett jugoszláviai utazást és annak hatástörténetét áttekintve Katona Imre szerepére kérdezzük rá a jugoszláviai magyar folklorisztika intézményesülésének folyamatában. Megítélésünk szerint ugyanis, Katona meghatározó szerepet vállalt Kálmány Lajos munkájának jugoszláviai „felfedezésében” és „meghonosításában”, éppen ezért megkíséreljük történelmi keretben szemlélni a vajdasági magyar néprajztudomány intézményesülésében lejátszódó folyamatokat, kitérve mindazok társadalmi, politikai vetületeire is. Munkánk forrását a Csongrád–Csanád Megyei Levéltárban található dr. Katona Imre fondjának iratanyaga¹ és a Magyar Szóban 1945 és 1990 között megjelent, témánkhoz kapcsolódó újságcikkei alkotják. A fentiekben túl Katona Imre 2004-ben megjelent „*Tisza szélén, Duna hosszában*” című posztumusz, úti feljegyzéseket és vele kapcsolatos utolsó beszélgetéseket tartalmazó kiadványa volt segítségünkre.

Kulcsszavak: Katona Imre, Kálmány Lajos, vajdasági magyar néprajztudomány

BEVEZETŐ

Katona Imre Csongrádon született 1921. október 18-án. Tanulmányait szülővárosában, Hódmezővásárhelyen majd Szegeden végezte, ahol magyar–történelem–földrajz szakos diplomát szerzett (GEORGIÁDES–KÁDASNÉ SZABÓ 2004: 5). A negyvenes évek elején volt egyetemista, amikor, néprajzi képzés híján, jóllehet más szakon tanuló hallgatóknak, de

¹ A hagyaték megóvását elsősorban fiának, Ifj. Katona Imrének köszönhetjük. A feldolgozást pedig Georgiádes Ildikó és Kádasné Szabó Márta végezte. GEORGIÁDES–KÁDASNÉ SZABÓ 2004.

négy néprajzi magántanár is oktatni járt a szegedi egyetemre: Tálasi István, Ortutay Gyula, Bálint Sándor és Gunda Béla (KATONA–PINTÉR 2002: 71). Nyaranta népmeséket gyűjtött, ekkor járt például a szilágysági Bogdándon és a drávaszegi Kopácson (VOIGT 2013: 11), s mindezen élményei hatására elköteleződött a néprajztudomány mellett, 1947-ben már néprajzból doktorált (KATONA–PINTÉR 2002: 71). Bölcsészdoktorrá éppen kortársával, Péter Lászlóval együtt avatták, aki 1948-ban a szegedi Pázmány Péter Népi Kollégium igazgatójaként felügyelőtanári állást kínált neki, ahonnan aztán a Győr melletti Hédervárra került és általános iskolai tanári munkát vállalt (PÉTER 2002: 109).

1949-ben Péter László közbenjárására került az ELTE Folklóre Tanszékére, ahol Ortutay Gyula tanársegédje lett (PÉTER 2002: 109) és nyugdíjba vonulásáig a tanszék oktatója maradt. Ázsia és Afrika népeinek néprajzát, a magyar népköltészetből a népballadákat és a népdalokat tanította, kutatási érdeklődése pedig a népdal, a népballada, népmese, néphit, a népi vallás és a közéleti viccek műfajára terjedt ki, míg a kandidátusi fokozathoz szükséges értekezését a csongrádi kubikoság történetéről és néprajzáról írta (GEORGIÁDES–KÁDASNÉ SZABÓ 2004: 5). A tanítás és kutatás mellett gyakran vett részt államközi kiküldetésekben. Jugoszláviai útjain kívül az NDK-ban, Finnországban, Albániában, Olaszországban, Indiában, Tuniszbán, Algériában is sok időt töltött, de leginkább a „napfényes délre” vágyott (VOIGT 2013: 12).

Katona Imre a kezdetektől fogva részt vett Kálmány Lajos hagyatékának rendezésében, mely munka Ortutay kezdeményezésére ugyanazon évben kezdődött Kovács Ágnes és Raffay Anna irányításával. „A már rendezett kéziratokat használta fel Péter László, Dégh Linda, Katona Imre és Ortutay Gyula a Kálmány Lajos Népköltési Hagyatéka sorozat megjelent két kötetében is (Történeti énekek és katonadalok; Alföldi népballadák). A sorozat sajnálatos módon torzóban maradt” (FORRAI 2015: 15). A hagyaték rendezése – a kiadás félbemaradása ellenére is – hatással volt Kálmány recepciójára, olyan műfajok esetében is, amelyek a sorozat megjelenése folyamán nem kerültek bemutatásra. A népmese terén például gyakorlattá vált, hogy a Kálmány-kéziratok feldolgozásával foglalkozó folkloristák (Ortutay Gyula, Katona Imre, Dégh Linda és Kovács Ágnes), az általuk összeállított, többnyire folklorisztikai igényű, de népszerűsítő jellegű népmese-antológiákban hagyatékban maradt Kálmány-szövegeket tettek közre, így például kiadványaikban Vajdaság területét kizárólag Kálmány Lajos által gyűjtött mesékkal reprezentálták (ORTUTAY 1955; ORTUTAY–KATONA 1951, 1956; ORTUTAY–DÉGH–KOVÁCS 1960).

Ezeket az előzményeket figyelembe véve, nem meglepő, hogy a hagyaték feldolgozásán is dolgozó Katona Imre, aki, mint írtuk, Ortutay Gyula közeli munkatársa és Bálint Sándor tanítványa volt, 1962-ben, amikor Jugoszlávi-

ában járt, felvetette a Kálmány Lajos gyűjtési területén folytatandó terepmunka lehetőségét. Éppen ezért a továbbiakban az említett jugoszláviai utazást és annak hatástörténetét áttekintve Katona Imre szerepére kérdezzük rá a jugoszláviai magyar folklorzisztika intézményesülésének folyamatában.

KATONAI IMRE JUGOSZLÁVIAI KAPCSOLATAI

Katona Imre érdeklődése a Délvidék és a Balkán iránt még gyermekkorában kezdődött azoknak az elbeszéléseknek, visszaemlékezéseknek a hatására, melyeket az állatorvos édesapjától hallott, s aki csongrádi kinevezése előtt, huzamosabb szolgálati időt töltött a területen (LÁBADI 2013: 7). Először egyetemi hallgatóként 1942-ben utazott a későbbi titói Jugoszlávia területére a Györffy István kezdeményezte táj- és népkutató mozgalom keretében (LÁBADI 2013: 7), ahol néprajzkutató tanára, Tálasi István vezetésével kéthetes néprajzi gyűjtést folytattak Kopácson. Katona Imre itt talált rá első mesemondójára, akitől több kötetre való népmesét gyűjtött, s egy vele készített interjúban 2002-ben így emlékezett vissza e találkozásra:

„Az én legjobb mesemondóm, hát sajnos nem csongrádi volt, hanem Baranya megyei, kopácsi. Ez a falu most Horvátországhoz tartozik, amikor hozzánk tartozott 1942-ben, ’43-ban, ott jártam és két évig gyűjtöttem a meséit, úgy hívják, Horváth Antal, ő volt a legjobb mesemondóm. Ha én a tündérmesékről valahol valamit előadok, akkor a Horváth Antaltól gyűjtött meséket idézem.” (KATONA–PINTÉR 2002: 35).

A kopácsi gyűjtés első közreadására 1947-ben került sor *Csalóka Péter* címmel (KATONA–BEKE 1947), majd, amikor – e tanulmány további részében részletezett – 1962-es utazása során újra meglátogatta Kopácsot, felkereste még élő adatközlőit is (BESZÉDES 2002: 44) és mindennek eredményeképp a későbbiekben megjelentette a kopácsi gyűjtés bővített változatát *Sárkányölő ikertestvérek* címmel (KATONA 1972).

Katona Imre 1962 október 4. és november 3. között a Magyar Tudományos Akadémia kiküldetésében, a két ország közti kulturális csereegyezmény keretében tanulmányúton volt Jugoszláviában. Utazásának az állomásai, útinaplója szerint a következők voltak: Belgrád (kirándulás Debelyacsára), Skopje, Titograd (Podgorica), Szarajevó, Dubrovnik, Split, Rijeka, Ljubljana, Zágráb, majd újra Belgrád. Innen október 27-én Újvidékre utazott, majd október 31-én Kopácsra, ahonnan november 3-án Szabadka érintésével tért haza Budapestre. Utazása alatt naplót vezetett, amely a későbbiekben *Fantomországi napló I–II.* címmel jelent meg (KATONA 2001, 2003).

Múzeumokat (az akkori Jugoszlávia szinte mindegyik néprajzi múzeumát), néprajzi gyűjteményeket, egyetemi karokat keresett fel, ott dolgo-

zó néprajzosokkal találkozott, olyan jeles szakemberekkel, mint a szlovén Vilko Novak vagy a horvát Milovan Gavazzi. Naplójából tudjuk azt is, hogy Zágórában áttekintette a jugoszláviai néprajzi atlasz tervét, feljegyezte annak magyarországi kutatópontjait is.

Sinkó Ervinnel, az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének akkori vezetőjével folytatott beszélgetéséről írva jegyzi fel a következőt: „Neki is elsütöttem kedvenc eszmémet: Kosztolányi, Móra, Tömörkény és mások nyomai a Bánságban, Kálmány anyagának továbbélése stb., lelkesedett értük” (KATONA 2004: 67). Sinkó mellett Katona Penavin Olgával is találkozott. „Ajánlottam neki, hogy Kálmány anyagára kérdezzenek rá (Borbély utódai stb.)” – írja (KATONA 2004: 71).

Egy évvel később Katona elképzelései már a Magyar Szó hasábjain köszönnek vissza, ugyanis a Magyar Tanszék által meghirdetett Népnyelvi Gyűjtőpályázat kategóriái között 1963-ban már szerepel Kálmány Lajos neve. A felhívásban egy helység vagy egy vidék irodalmi néphagyományainak gyűjtését javasolják a pályázóknak, s lehetséges személyiségek között olyan irodalmi, történelmi, (nép)költészeti alakok mellett említik Kálmányt, mint Petőfi, Csokonai, Toldi, Ludas Matyi és Árgirus.²

Az 1962-es látogatásának egy másik eredménye az 1964-ben felvetett magyar – jugoszláv vándorgyűlés megszervezésének gondolata. Minderre a Magyar Néprajzi Társaság kezdeményezésével került sor, melyet az akkor Szegeden tartott vándorgyűlésen be is jelentettek a következő évre. A vándorgyűlés főszerzője Dankó Imre, a megyei múzeumok korabeli igazgatója volt, a konferencia pedig Pécsen kezdődött és Eszéken zárult 1965. október első hetében, a tudósítások szerint a két ország legnevesebb tudósainak részvételével. A központi téma pedig a „balkáni és a kárpát-medencei népek kultúrájának kölcsönhatásai” voltak.³ A tudósítás kiemelte, hogy Barabás Jenő és Branimir Bratanić a magyar és a jugoszláv a néprajzi atlasz munkálatainak tapasztalatairól, az e vonalon kiépített együttműködésről tartottak előadást, az ülést pedig Ortutay Gyula nyitotta meg. A fentiek mellett nagy hangsúlyt kapott Dávid András előadása is a délszláv népköltészet magyar hőseiről, amely témakört doktori értekezésében dolgozta fel részletesen, s mely könyvalakban is napvilágot látott a konferencia idejére a Magyar Néprajzi Társaság kiadásában.⁴ Fontosnak tartjuk megjegyezni azt is, hogy ekkoriban a Magyar Néprajzi Társaság főtítkára Katona Imre volt, s a jugoszláv–magyar szimpóziumok végül évtizedekig ismétlődtek,

² Ismeretlen szerző (1963). Népnyelvi gyűjtőpályázat. = Magyar Szó, márc. 24., 4.

³ Gál Ottó (1965). A kölcsönhatások kutatása. = Magyar Szó, jún. 1., 9.

⁴ Gál Ottó (1965). A kölcsönhatások kutatása. = Magyar Szó, jún. 1., 9.

de ezek valójában a későbbiekben Újvidék–Budapest közti szakmai tanácskozások voltak (VOIGT 2013: 12).

Az utazást követő években Katona Imre rendre látogatta a délvidéki partnerintézményeket, előadásokat tartott, gyűjtőutakon és szakmai tanácskozásokon vett részt. Például a Szabadkai Városi Múzeum meghívására 1965. június 1–3. között Szabadkán tartózkodott,⁵ mely idő alatt ismeretterjesztő előadást is tartott a Népkörben.⁶ Mindemellett pedig tudományszervező tevékenységet is vállalt az 1969-ben létrejött Hungarológiai Intézetben, amelyet a jugoszláviai magyar néprajzi kutatások központjának is szántak. A folklorisztikai kutatási irányok kijelölésében Katona Imre is jeleskedett, sőt Kósa Lászlóval közösen készítették el azt a kutatási projektumot (BESZÉDES 2002: 44–45), amely a délszláv háborúig szinte teljes egészében meghatározta a tudományterületen belül folyó munkák alakulását.

Beszédes Valéria szerint Katona Imre ajánlatára kezdték el szervezni a folklórszemináriumokat Zentán, melyeket azután évekig ismételték (BESZÉDES 2002: 44). Ezt erősíti Voigt Vilmos visszaemlékezése is, aki szerint, mint írja, Katona egész életében „sokszor és sokféle módon oktatta és bízta az „»amatőröket«” (VOIGT 2013: 12). Az elsőt 1970. június 19–21. között tartották, amelyen Kiss Lajos a zenefolklóról, Katona Imre pedig a szövegfolklóról, illetve a gyűjtési technikákról tartott előadást 18 önkéntes gyűjtő számára (BESZÉDES 2002: 44). Katona a későbbiekben is megjelent a zentai szemináriumokon. 1973-ból tudjuk például, hogy a nyár nagy részét Vajdaság területén töltötte, mely a megkezdett munka folytatására is inspirálta, s minderről egy levelében így ír az akkorra már barátjának tekintett Bori Imrének:

„Kedves Imrém! Most végre megint huzamosabb ideig leszek itthon. A nyáron többször is kerestelek Újvidéken, de valahol távol voltatok. Utána Pintér Lajos barátunk hozta szóbeli üzenetedet a Kálmány-féle mesék kiadásáról. Ezt referáltam Ortutay Gyulának, aki arra kér, hogy a Forum a gyakorlatilag kaphatatlan Borbély-meséket adja ki. Örömmel írna hozzá egy előszót és látna engem, mint sajtó alá rendezőt (a fonetikai átírása nagyolt és következetes formában, utószó, jegyzetek, a Te Borbély-cikked, a fénykép, Kálmány emléke, Borbély meséinek sorsa, melyeknek nyomára bukkantunk, modern típusjegyzék stb). A többit teljesen döntésekre bízta. Jómagam szívesen vennék részt benne, de jövő tavasznál előbb nem tudnám vállalni, sőt legjobb lenne, ha a kéziratot a tanfolyam alkalmából magammal vihetném. Légy oly kedves és valamilyen írásos formában is rögzítsd

⁵ Gál Ottó (1965). A kölcsönhatások kutatása. = Magyar Szó, jún. 1., 9.

⁶ U. J. (1966). A színvonal a fontos. A szabadkai Népkör szerepe a város kulturális életében. Jó beszámoló, tartalmas vita az évi közgyűlésen. = Magyar Szó, jún. 21., 9.

véleményedet vagy írass a Kiadóval! Előre is köszönöm, ölel: Katona Imre” (KATONA 2019).

A forrásokból az is kiderül, hogy Katona Imre gyűjtésre is fordította a Jugoszláviában töltött időt. Az említett szeminárium évében járt például a magyarkanizsai kubikosok között is Pintér Lajossal, akivel magnóra is vették azok „danolászását.”⁷ Erről Pintér, aki akkor hallgatójaként utazott vele – a későbbiekben barátja, – meg is emlékezett.⁸

Jelenléte, a pezsgő szakmai párbeszéd segíthette elő azt is, hogy az ebben az időszakban aktívvá váló jugoszláviai mesekutatás is Kálmány Lajos nyomába eredt. Vajdaságban elsőként 1971-ben Bori Imre írt Borbély Mihályról és jelentetett meg – egyéb Banó István és Penavin Olga által gyűjtött népmesékkel együtt – néhány Kálmány által publikált szöveget (többségében olyanokat, amelyeket előtte már Ortutayék is közöltek) a jugoszláviai magyarság népköltészetét bemutató első antológiában.⁹ Erről az időszakról és a Kálmány-hagyományról Voigt Vilmos a következőket írja: „1945 után, amikor a jugoszláviai magyar irodalom és művelődéstörténet a saját gyökereit kereste, utaltak is a meséire. Legkivált Bori Imre hangoztatta jelentőségét, akárcsak Kálmány Lajosét a bánati élet megismertetésében. Az Újvidéken, majd Budapesten nevelkedett író és folklorista, Tóth Ferenc az 1970-es évek elejétől kapta feladataként a Kálmány által egykor közölt népköltési alkotások utóéletének, esetleges megmaradásának a kutatását. Elsősorban ugyan a balladák és egyéb verses szövegek érdekelték, ám csakhamar kiderült, hogy élnek Borbély Mihály gyermekei, sőt maga Borbély is csak 1953-ban halt meg, éppen az egykori Kálmány-gyűjtés helyszínén, Egyházaskéren (Verbicán). Minthogy a hírek szerint szinte haláláig mesélt, akár gyűjteni is lehetett volna tőle, még akkor is, amikor már, mint »hagyományt« említették...” (VOIGT 1999: 370). A terepmunkáról Tóth Ferenc a következőképp számolt be:

„Kálmány Lajos nyomán a változásvizsgálat céljával indultunk el 1972 nyarán. Katona Imrével, az ELTE Folklore Tanszékének docensével három észak-bánati faluban: Szajánban, Padén, Egyházaskéren végeztünk a folklórnak úgyszólván minden műfajára kiterjedő tájékoztató jellegű gyűjtést...” (TÓTH 1975: 7).

Ezt követően Borbély Mihály gyermekeinek és a falubeliek mesekincsének összegyűjtését 1974-ben – Katona Imre irányításával – Beszédes

⁷ Cs. Pintér Lajos (1973). Epizódok (egy folklorista jegyzetei). = Magyar Szó, júl. 14., 13.

⁸ Cs. Pintér Lajos (1973). Epizódok (egy folklorista jegyzetei). = Magyar Szó, júl. 14., 13.

⁹ Bori Imre külön fejezetben, *Borbély Mihály meséi* címmel közöl öt mesét, emellett még tíz szöveget Banó, Penavin és Kálmány gyűjtéseiből (BORI 1971/a, 1971/b: 169–213)

Valéria végezte el, majd a Borbély Mihály meseanyagát tartalmazó *Hagyományok* második kötetében szereplő mesék újraközlésével együtt jelentették meg. Az újraközlést részben a többgenerációs mesehagyomány együttes megjelenítése, részben pedig a Kálmány-kötet hozzáférhetetlensége indokolta (KATONA–BORI–BESZÉDES 1976; PENAVIN 1993). Ugyanakkor a mesék ismételt kiadásával megteremtődött a jugoszláviai magyarság mesekutatásának a történeti háttere, s ettől kezdve a jugoszláviai népköltészetet tárgyaló munkák tükrözik is ezt a nézetet. Jogos tehát Voigt Vilmos véleménye: „amikor tehát a világháború után Kálmány gyűjtéseiből egyes szövegek »jugoszláviai magyar mese« minősítést kaptak, ez már az utókor szemléletét tükrözi” (VOIGT 1999: 369). A Katona Imre által kezdeményezett Kálmány Lajos nyomában történő kutatás azt eredményezte, hogy a bánáti, szegedi kirajzású településekről több hullámban lejegyzett meseanyag alkalmassá vált egy diakrón elemzésre, illetve a mesemondás folyamatosságának a közösségi és családi vizsgálatára. A szegedi kirajzású Egyházaskér és Szaján esetében ezt a kutatók többé-kevésbé meg is tették (KATONA–BORI–BESZÉDES 1976, BESZÉDES 1978).

Miután Bori Imrével összekülönbözött a vajdasági magyar folklórgyűjtés irányítását és módszereit illetően, újra Kopács irányába orientálódott (VOIGT 2013: 12). Megismerkedve Lábadi Károllyal és feleségével 1975-ben megint a Drávaszögbe utazott, s még az évben kidolgozták a Drávaszög és Szlavónia szervezett néprajzi kutatásának tervezetét, melynek megvalósítására így emlékezett vissza Lábadi:

„[...] huszonöt esztendeig nem múlt el olyan nyár, hogy legalább néhány hétig ne jártam volna vele sorra a Duna és a Dráva között elterülő ősi, Árpád-kori településeket, s mint a jó vadász, gyűjtögettük a trófeákat, a régies folklórkülönlegességeket” (LÁBADI 2013: 8).

ZÁRSZÓ

Katona Imre a nyári szabadidejét rendre az Adrián töltötte (VOIGT 2013: 12), az oda- és visszaút során pedig, amikor csak tehetette, megállt Újvidéken, Zentán vagy Kopácson, gyűjtéseket folytatott a jugoszláviai magyarság körében, illetve néprajzi szemináriumokon és konferenciákon adott elő (VOIGT 2013: 12). Szervezője volt továbbá a vajdasági magyar folklorisztikai gyűjtéseknek, Penavin Olga, Tripolszky Géza, Burány Béla, Tóth Ferenc, Beszédes Valéria és Lábadi Károly folklorisztikai munkásságának eredményei Katona Imre szakmai támogatásához köthetők (VOIGT 2013: 12). Több esetben nemcsak szakmai tudásával egyengette tanítványai pályáját, hanem maga is velük járta a kutatási helyszíneket, mint láttuk, például a Temesköz vagy a Drávaszög esetében (LÁBADI 2013: 8). Előbbiekhez kapcsolódik,

hogy a költővé lett Pintér Lajos interjúkötetében megjegyzi, hogy ő maga is diákkorában, Katona Imre szervezésében járt először néprajzi terepmunkán, s ezzel együtt Vajdaságban is¹⁰ (KATONA–PINTÉR 2002: 88).

Mindebből jól látszik tehát, hogy Katona Imre, a Hungarológiai Intézet magyarországi szakreferenseként a határon túl élő magyarság néprajzának, folklórjának megismerésére és megismertetésére törekedett (GEORGIÁDES–KÁDASNÉ SZABÓ 2004: 5), miközben az általa kifejlesztett tevékenységek talán a legnagyobb hatást gyakorolták a második világháború után induló intézményes vajdasági magyar néprajzkutatásra.

IRODALOM

- BÁLINT Sándor 1978–1979. A szögedi nemzet. A szögedi nagytáj népelete. III. A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve 2.
- BESZÉDES Valéria 1978. Jávorfácska. Felsőszajáni népmese. Életjel, Szabadka.
- BESZÉDES Valéria 2002. Katona Imre és a vajdasági magyar folklórkutatás. Létünk, 3–4: 44–52.
- BORI Imre 1971. Idő, idő tavaszidő. A jugoszláviai magyarság népköltészetéből. Forum, Újvidék.
- FORRAI Ibolya 1915. Kálmány Lajos népköltési hagyatéka a Néprajzi Múzeumban. In Kálmány Lajos: Alföldi gyűjtés (Forrai I.–Raffai J. szerk.) Balassi Kiadó, Budapest, 9–23.
- GEORGIÁDESZ Ildikó–KÁDASNÉ SZABÓ Márta 2004. Dr. Katona Imre fondjának ismertető leltára – A Csongrád megyei levéltár kiadványai. Segédletek 14. Csongrád megyei levéltár, Szeged.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/CSOM_Seg_14/?query=jugosz%3%A1via&pg=12&layout=s
- KATONA Imre 1972. Sárkányölő ikertestvérek. Kopácsi népmesék. Forum Könyvkiadó, Újvidék
- KATONA Imre 2001. Fantomországi napló I. Oppidium, Csongrád.
- KATONA Imre 2003. Fantomországi napló II. Oppidium, Csongrád.
- KATONA Imre 2004. Tisza szélén, Duna hosszán. Úti feljegyzések, utolsó beszélgetések. Masszi Kiadó, Budapest.
- KATONA Imre 2019. 254. levél. In Ózer Á.–Berényi E. és mtsai: A címzett: Bori Imre. Forum Könyvkiadó, Újvidék.
- KATONA Imre–BEKE Ödön 1947. Csalóka Péter. Szikra, Budapest.
- KATONA Imre–BORI Imre–BESZÉDES Valéria 1976. Pingált szobák. Borbély Mihály meséi. Kálmány Lajos gyűjtése. (A kötet végén Borbély Mihály gyermekeinek meséivel.) Forum Könyvkiadó, Újvidék.
- KATONA Imre–PINTÉR Lajos 2002. Ötvenöt magyar népmese (Katona Imrével Pintér Lajos beszélget). Csongrád Város Önkormányzata–Devotio Hungarorum Alapítvány, Csongrád–Szeged.
- KÁLMÁNY Lajos 1914. Hagyományok. Mesék és rokonneműek. I. Borbély Mihály mondása után. II. Néphagyományokat-Gyűjtő Társaság, Vác.

¹⁰ Mindez azt is bizonyítja, hogy Katona a magyarországi hallgatóit is magával hozta jugoszláviai terepmunkáira.

- KOVÁCS Ágnes 1966. *Ungarische Volksmärchen*. Diederichs, Düsseldorf.
- KOVÁCS Ágnes 1974. *Icinke picinke. Népmesék óvodásoknak*. Móra, Budapest.
- MÓRA Ferenc 1919. *Kálmány Lajos halála*. *Ethnographia* 1919. XXX. 94–99.
- MÓRA Ferenc 1936. *A szegedi tulipános láda*. Révai, Budapest.
- ORTUTAY Gyula 1940. *Fedics Mihály meséi*. (ÚMNGY I.) Egyetemi Magyarágtudományi Intézet, Budapest.
- ORTUTAY Gyula 1941. *Kálmány Lajos és a modern néprajzi gyűjtés*. *Szellem és Élet* IV. 4. 192–202.
- ORTUTAY Gyula 1955. *Magyar népköltészet*. I. Népdalok. II. Népballadák. III. Népmesék. Szépirodalmi, Budapest.
- ORTUTAY Gyula 1957. *Ungarische Volksmärchen*. Rütten & Loening, Berlin.
- ORTUTAY Gyula–DÉGH Linda–KOVÁCS Ágnes (szerk.) 1960. *Magyar népmesék*. I–III. Szépirodalmi, Budapest.
- ORTUTAY Gyula–KATONA Imre (szerk.) 1951. *Magyar parasztmesék*. I. Szépirodalmi, Budapest.
- ORTUTAY Gyula–KATONA Imre (szerk.) 1956. *Magyar parasztmesék*. II. Szépirodalmi, Budapest.
- SZENDE Aladár 1944. *Süss föl nap! I–II*. Turul, Budapest.
- SOLYMOSSY Sándor 1936. *Contes et légendes de Hongrie*. Les Editions Internationales, Paris.
- TÓTH Ferenc 1975. *Kálmány Lajos nyomában: Az észak-bánáti népballadák élete*. Hungarológiai Intézet, Újvidék.
- VOIGHT Vilmos 1999. *Mit tudunk a jugoszláviai magyar mesekincsről? Néprajzi Látóhatár*, VII. 1–4. 367–375.
- VOIGHT Vilmos 2013. *Katona Imre utóélete*. In B. WALLNER, Erika–BIERNACZKY, Szilárd: *Katona Imre életrajza*. 10–14. <http://afrikatudastar.hu>